

Internationale Factoring en de toepassing van de Unidroit-overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, in het Belgisch recht.

Catherine Billiet

Onder wetenschappelijke begeleiding van Prof. Dr. E. Dirix
--

1. INLEIDING

Naar aanleiding van de ratificatie van België van de Unidroit-overeenkomst inzake de internationale factoring, die in werking trad in ons land op 1 oktober 2010, gaan we internationale factoring in deze paper onder de loep nemen. Oorspronkelijk is factoring als een economische creatie van het Angelsaksische bedrijfsleven ontstaan en niet als een echt juridisch autonoom concept. Hoewel het precies het gebrek aan een specifieke regelgeving was dat in een eerste stadium tot de ontwikkeling van deze financiële techniek heeft geleid, ligt het in een later stadium ten grondslag van een bepaalde vorm van « *juridische identiteitscrisis* »¹.

In werkelijkheid leidt factoring op internationale schaal vaak tot moeilijkheden of juridische onzekerheid. Desondanks merken we de laatste jaren een enorme toename van factoring over de hele wereld. Daarom werd de nood aan gevoeld om eenvormige regels uit te werken voor internationale factoringstransacties. Deze eenvormige internationale rechtsregels betreffende factoring kregen vorm in de Unidroit-overeenkomst van 1988 die hier uitvoerig besproken zal worden, zonder terug te deinzen voor mogelijk kritieken.

¹ Term komt uit: Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

2. STUDIE VAN INTERNATIONALE FACTORING ALS BIJZONDE METHODE VAN FINANCIERING IN DE INTERNATIONALE HANDEL

2.1 WAT IS (INTERNATIONALE) FACTORING?²

2.1.1. Definitie

Factoring is “ een techniek waarbij een onderneming (leverancier) op grond van een met een gespecialiseerde instelling (factoringmaatschappij) gesloten overeenkomst, haar schuldvorderingen (die vertegenwoordigd worden door facturen) ten bezwarende titel overdraagt aan de factoringmaatschappij en, tegen betaling van een vergoeding, het genot heeft van een aantal diensten (beheer van de debiteurenportefeuille, financiering van de schuldvorderingen, dekking van insolventiecrisis, solvabiliteitsonderzoek, etc...) ”³.

Concreet betekent dit dat bij factoring bedrijven de eigendom van de facturen van meerdere klanten aan een factoringmaatschappij of factor⁴ overdragen.⁵ Die factormaatshappij, die vaak een gespecialiseerde kredietinstelling is zoals een bank, zal de totale dekking van schuldvorderingen van een onderneming voor zijn rekening nemen in het kader van een factoringovereenkomst, waarbij hij in sommige gevallen zelfs de eventuele verliezen van de insolvabele schuldenaar draagt (*old-line factoring*).⁶ De debiteur moet de facturen dan rechtstreeks aan de factor betalen.

2.1.2. Het internationale karakter van de factoring

Vervolgens is het nodig een onderscheid te maken tussen “*domestic factoring*”, waar de factor, leverancier en de schuldenaar in hetzelfde land gevestigd zijn

² Andere gebruikte termen zijn: *Comfort Factoring*, *Factor Credit Cover*, *Cash assistance*, *Asset Based Lending*, *Commercial Finance*, *Non notification factoring* en *Outsourced Credit management*. (O. VOLCKE, “De vele gezichten van factoring”, *Financieel management – cfo magazine*, 1 juni 2006, n° 6, 13 en http://www.criion.com/cms_files/N-420-nlBestand.pdf).

³ Kh. Verviers 12 juni 1997, *J.L.M.B.*, 1998, 607; H. BRAECKMANS, *Factoring : een juridische analyse*, Brussel, Ced. Samsom, 1979, 29; H. BRAECKMANS, “Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring”, in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 4; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 270; R. STEENNOT, “Factoring : basisprincipes en retrocessie”, *T.B.H.* 2005, 62; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 2.

⁴ De termen factoringmaatschappij, factoronderneming en factor zullen in dit werk voortaan als synoniemen gebruikt worden.

⁵ D. DRIESENS en B. VANDEPLASSCHE, “Factoring”, in *Jaarboek Insolventierecht: gids voor het innen van u facturen*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 34; X, “Steeds meer bedrijven verkopen hun facturen”, *De Tijd*, 14 Juli 2010, 6.

⁶ G. DE STEXHE, “Uniformisation des règles internationales concernant l’affacturage”, http://www.juridat.be/tribunal_commerce/verviers/images/AFFACTURAGE.pdf.

en “*international factoring*”, waar de leverancier en de schuldenaar gevestigd zijn in een verschillend land. Men beschouwt de vestiging van de factor als irrelevant.⁷ In internationale factoring onderscheidt men verder een two en single factor system.⁸

a. Two factor system

Zoals de naam het doet vermoeden zijn er bij het two factor system (of in het Frans “*opération quadrangulaire*”⁹) twee factors aanwezig. De leverancier sluit een factoringovereenkomst met een factor uit zijn land (de “*export-factor*”), die op zijn beurt een akkoord sluit met een factor uit het land van de schuldenaar van de leverancier (de “*import-factor*”), die zal instaan voor de inning.¹⁰ Het grote voordeel is dat de importfactor de taal, het plaatselijk recht en omstandigheden, enz.. kent van de schuldenaars.¹¹

Bij de two factor system bestaat er geen contractuele relatie tussen de importfactor en de leverancier, waaruit volgt dat de importfactor enkel aansprakelijkheid draagt ten overstaan van de exportfactor en hij het kredietrisico draagt. De exportfactor daarentegen is direct aansprakelijk tegenover de leverancier en is verantwoordelijk voor de financiering (voorschotten) van de leverancier.¹²

⁷ *Contra*: H. BRAECKMANS, *Factoring : een juridische analyse*, Brussel, Ced. Samsom, 1979, 32; die onder internationale factoring ook de situatie verstaat waarin de leverancier en de factor in een verschillend land gevestigd zijn.

⁸ G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 273; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 9 -10.

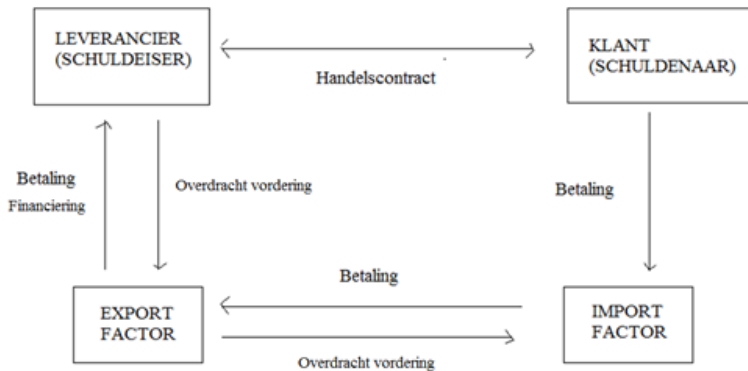
⁹ P. MARAZZATO, *L'affacturage international et la Convention d'Ottawa*, onuitg., licentiescriptie Rechten, Université René Descartes Paris, 1998, 20.

¹⁰ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en

<http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 10.

¹¹ P. VAN LEEUW, “Le factoring en Belgique”, *Bank Fin*, 1987, afl. 2/3, 128.

¹² F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 10 – 11; zie ook G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 273; J-C PAPELANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAI/IBLJ* 1996, n° 7, 839; P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

FIGUUR 1 - Two Factor System

b. Single factor system

Soms wordt het two factors system verdrongen door het single factor systeem, dit om kosten te verminderen maar vooral om het betalingsverkeer te bespoedigen. Bij single factor system (of in het Frans “*opération triangulaire*”¹³) gaat de schuldvordering ofwel over op de exportfactor “*factoring d’export direct*”¹⁴, die in hetzelfde land gevestigd is als leverancier en zal deze de factuur rechtstreeks innen bij de buitenlandse schuldenaar, ofwel gaat de leverancier zijn schuldvorderingen overdragen aan een factor die gevestigd is in hetzelfde land als de schuldenaar (“*factoring d’import direct*”¹⁵).

Sommige auteurs zijn van mening dat “*single-factor*” geen systeem is waarbij louter de export- of importfactor wordt betrokken, maar dat het een soort “*one-and-a-half factor system*”¹⁶ is, waar de importfactor door de exportfactor slechts wordt ingeschakeld in de situaties die het vereisen (beoordeling kredietrisico of invordering van de schuldvordering indien het de exportfactor niet lukt in bepaald termijn).¹⁷

2.1.3. De economische functie van factoring

¹³ P. MARAZZATO, *L’affacturage international et la Convention d’Ottawa*, onuitg., licentiescriptie Rechten, Université René Descartes Paris, 1998, 18.

¹⁴ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹⁵ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹⁶ G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 273.

¹⁷ F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 11 - 12.

De internationale factoring is een techniek die het beter dan andere mogelijk maakt leveranciers te beschermen tegen bepaalde risico's inherent aan de internationale handel. Deze mogelijkheden bleken vooral aantrekkelijk te zijn voor KMO's die dankzij factoring meer de neiging zouden hebben in internationale export activiteiten te investeren. Toch merkt men de laatste jaren op dat ook grotere ondernemingen, zelf multinationals een beroep doen op factoring.¹⁸ Het valt niet te betwisten dat internationale factoring een belangrijke handelsactiviteit geworden is.¹⁹

Dit werd nogmaals bevestigd door een recent artikel in *De Tijd* van vorig jaar, waarin het fenomeen volgens hetwelk steeds meer bedrijven – zowel Belgische als Europese – hun openstaande facturen steeds meer verkopen aan factoringmaatschappijen werd belicht. Het artikel kaartte aan dat factoring het bedrijven mogelijk maakt om snel over liquide middelen te beschikken, aangezien vele ondernemingen vaak lang moeten wachten vooraleer schuldenaars overgaan tot betaling van de facturen. Het artikel gaf voorts twee redenen voor de toename van factoring, ten eerste dat door de economische crisis de aandacht bij bedrijven voor hun eigen liquiditeitspositie is verscherpt en ten tweede dat de banken minder geneigd zijn kredieten te verlenen, m.a.w. er is een nood aan alternatieve financieringsmiddelen.²⁰

Dus samengevat kan de economische functie van factoring beschreven worden als enerzijds het verschaffen van liquiditeiten en meer tijd doordat de debiteurenadministratie verplaatst wordt naar de factor, en anderzijds dat het insolventierisico van de debiteuren gedragen worden door de factor (*infra* nrs. 29 – 33).

2.1.4. Factoring in België en Belgische factoringbedrijven

Factoring heeft zich in België beginnen te ontwikkelen in de vroege jaren '60 onder Amerikaanse invloed en is sindsdien aanzienlijk in volume gestegen.²¹ De eerste factoringmaatschappij in België was 'International Factors Belgium N.V.' en werd opgericht in 1963.²²

International Factors hield lang zijn pioniersvoorsprong, maar in de jaren '70 kwam Belgofactors van de toenmalige Generale Bank de leidersrol

¹⁸ D. DRIESSENS en B. VANDEPLASSCHE, "Factoring", in *Jaarboek Insolventierecht: gids voor het innen van u facturen*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 36.

¹⁹ J. STOUFFLET, "Les aspects internationaux du droit de l'affacturage", *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27.

²⁰ X, "Steeds meer bedrijven verkopen hun facturen", *De Tijd*, 14 Juli 2010, 6.

²¹ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 270; M. VAN WUYSTWINKEL, "L'endossement de la facture et le factoring", in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 439.

²² G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 270; O. VOLCKE, "De vele gezichten van factoring", *Financieel management – cfo magazine*, 1 juni 2006, n° 6, 13 en http://www.crimon.com/cms_files/N-420-nlBestand.pdf.

overnemen. Deze werd later Fortis Commercial Finance en vandaag BNP Parisbas Fortis Factor. KBC en ING volgden een andere aanpak want zij ‘deelden’ International Factors, maar splitsten in 2007.²³ Dexiafactors en Eurofactors zijn de 2 kleine spelers in het Belgische factorverhaal.²⁴ Momenteel worden als de 5 grote spelers in factoring in België beschouwd: ING Commercial Finance (Belux), KBC Commercial Finance, Dexia Commercial Finance, BNP Paribas Fortis Factor en Eurofactor.²⁵

De wettelijke grondslag van factoring in België bevond zich vroeger in de Wet van 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur (*infra* nrs. 23 – 25).²⁶ Maar vanaf de wetwijziging in 1994 en de invoering van de “*vormvrije cessie*”²⁷ is de regeling van art. 1690 B.W. als juridische basis te verkiezen boven het endossement wegens eenvoudiger vormvereisten.²⁸

2.2. ANALYSE VAN HET MECHANISME VAN INTERNATIONALE FACTORING

2.2.1. Juridische relaties en bijkomende problematiek tussen de partijen

Bij een factoringcontract zijn in principe drie partijen betrokken: de ‘leverancier’ of ‘dienstverrichter’ die de goederen respectievelijk diensten moet leveren of presteren, en die zijn schuldvordering verbonden aan de verkoopovereenkomst voor de goederen of diensten overdraagt. Ten tweede de ‘factoringonderneming’ of ‘overnemer’, die de schuldvorderingen overneemt; en als derde, de ‘klant’ van de leverancier of ‘schuldenaar’, wiens schuldvordering wordt overgedragen aan de overnemer en die aan de factor het factuurbedrag verschuldigd is.²⁹

²³ Joint press release 01 juni 2007, www.ing.be.

²⁴ O. VÖLCKE, “De vele gezichten van factoring”, *Financieel management – cfo magazine*, 1 juni 2006, n° 6, 13 en http://www.criion.com/cms_files/N-420-nlBestand.pdf.

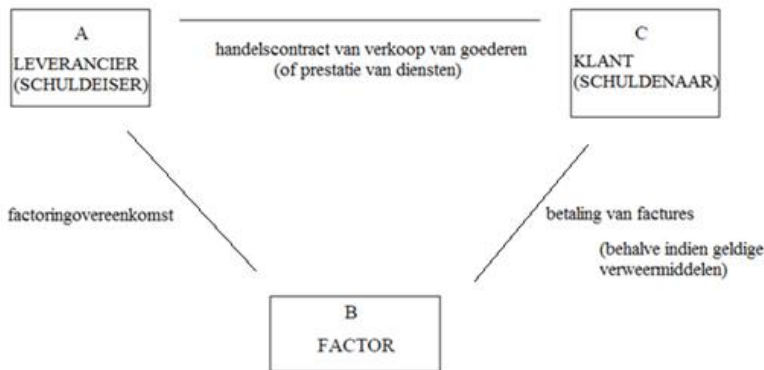
²⁵ X, “Steeds meer bedrijven verkopen hun facturen”, *De Tijd*, 14 Juli 2010, 6.

²⁶ Wet 25 oktober 1919 betreffende het in pand geven van een handelszaak, het endossement van de factuur, alsmede de aanvaarding en de keuring van de rechtstreeks voor het verbruik gedane leveringen, *B.S.* 21 november 1919.

²⁷ Zie: E. DIRIX, “De vormvrije cessie”, *R.W.* 1994-1995, 139.

²⁸ H. BRAECKMANS, “Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring”, in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 12; Y. DE CORDT, C. DELFORGE, T. LEONARD en Y. POULLET, *Manuel de droit commercial*, Louvain-La-Neuve, Arthemis, 2009, 244; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 277; D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, “Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring”, in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 17.

²⁹ B. VANDEPLASSCHE en G. GOOSSENS, “L’Affacturage dans la législation belge”, in *La nouvelle législation bancaire belge. Yearbook 1994*, Gent, Mys en Breesch, 1994, 188; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 2 -3.

FIGUUR 2 - De drie partijen bij domestic factoring

a. De verhouding tussen leverancier en diens klant (schuldenaar)

Tussen de leverancier en zijn klant is er een commercieel contract gesloten die in principe volledig losstaat van de factoring overeenkomst. Het juridisch regime toepasbaar op de schuldvordering van de klant aan zijn schuldeiser is niet aangetast door de factoring, wat de manier van overdracht van de schuldvordering ook is.

Evenwel moet hierbij worden aangemerkt dat men soms in handelsovereenkomsten een beding tegenkomt die de overdracht van schuldvorderingen verbiedt. Zulke beding is tegenwerpelijk aan de factor en kan de ontwikkeling van de factoring in het gedrang brengen.³⁰ De Conventie over factoring biedt hierop een oplossing (*infra* nr. 57).

b. De verhouding tussen de factoringmaatschappij en de leverancier

De leverancier verbindt zich in de factoringovereenkomst om alle vorderingen die ontstaan zijn uit de levering van goederen of diensten aan zijn schuldenaars aan de factor over te dragen (het zgn. “globalisatie-of exclusiviteitsbeginsel”³¹). Noteer dat sommige contractuele uitzonderingen mogelijk zijn, zoals de over te dragen schuldvorderingen objectief te beperken tot deze van een bepaalde regio of bepaalde sector.³² Het is de leverancier

³⁰ J. STOUFFLET, “ Les aspects internationaux du droit de l’affacturage ”, *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27.

³¹ G. ASSELBERGH, “Factoring : een laatste redmiddel of reële management-service?”, *Tijdschrift voor Economie en Management*, Vol. XLIII, 1, 1998, nr. 6, en http://www.econ.kuleuven.be/tem/jaargangen/1991-2000/1998/TEM1998-1/TEM1998-1_49-69p.pdf; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 277.

³² M. EGOIRE, “ L’affacturage ”, in *La prévention de la défaillance de paiement*, Brussel, Larcier, 2000, 297 ; D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, “Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring ”, in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 14.

verboden enkel zijn onzekere vorderingen over te dragen, daar het de factor precies om gaat de ‘slechte’ schuldvorderingen te compenseren door de ‘goede’.³³

De factor daarentegen heeft wel een recht op selectie (het zgn. “selectiebeginsel”³⁴) van de schuldvorderingen; voordat de schuldvorderingen (en het risico) hem overgedragen worden zal hij die goedkeuren. Doch dit mag niet leiden tot rechtsmisbruik, het principe van goede trouw in acht nemend en het feit dat het een ‘partijbeslissing’ is die in aanmerking komt voor marginale toetsing van de rechter.³⁵

De leverancier is ook verplicht alle nodige informatie te verschaffen en te goede trouw samen te werken met de factormaatschappij. Hij moet de jaarlijkse boekhoudingen aan de factor ter beschikking stellen, en alle elementen die zijn solvabiliteit dan wel die van zijn schuldenaars kan aantasten meedelen.³⁶

c. De verhouding tussen de factoringmaatschappij en de schuldenaar

Wat de verhoudingen betreft tussen de factoringmaatschappij en de oorspronkelijke schuldenaar, moet die eerste de nationale wet respecteren die van toepassing is op die schuldvordering en die ongewijzigd blijft door de factoringovereenkomst (*supra* nr. 14). Dit brengt ook een onzekerheid mee voor de factor die de relatie tussen de leverancier en diens klant vaak niet kent. Wat specifiek de tegenstelbaarheid van de overdracht aan de gecedeerde schuldenaar betreft, evenals de tegenstelbaarheid van excepties tegenover de factor, wordt deze bepaald door de *lex contractus* van de overgedragen schuldvordering.³⁷ De regels betreffende de tegenwerpelijkheid aan de schuldenaar van de rechten van de factor op de schuldvordering zijn dus

³³ Y. DE CORDT, C. DELFORGE, T. LEONARD en Y. POULLET, *Manuel de droit commercial*, Louvain-La-Neuve, Arthemis, 2009, 242 ; M. EGOIRE, “L’affacturage”, in *La prévention de la défaillance de paiement*, Brussel, Larcier, 2000, 297 ; D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, “Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring”, in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 14 ; R. STEENNOT, “Factoring : basisprincipes en retrocessie”, *T.B.H.* 2005, 63 ; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 20 ; M. VAN WUYSTWINKEL, “L’endossement de la facture et le factoring”, in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 444.

³⁴ M. EGOIRE, “L’affacturage”, in *La prévention de la défaillance de paiement*, Brussel, Larcier, 2000, 298 ; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 277 ; J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 841.

³⁵ H. BRAECKMANS, “Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring”, in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 7 ; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 277 ; M. VAN WUYSTWINKEL, “L’endossement de la facture et le factoring”, in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 444-445.

³⁶ M. VAN WUYSTWINKEL, “L’endossement de la facture et le factoring”, in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 446.

³⁷ M. LOOYENS, “Cessie en subrogatie in het internationaal privaatrecht”, *T.B.H.* 1994, 695 ; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 282.

afhankelijk van de nationale rechtssystemen. Ook de te vervullen formaliteiten om de overdracht tegenwerpelijk te maken varieert tussen de verschillende landen.³⁸ Dit ontsluit al de noodzaak voor uniforme internationale regels, waarover later meer (*infra* nrs. 38 e.v.).

2.2.2. Manier van overdracht van schuldvorderingen

Factoring leidt zoals meermaals gezegd tot en overdracht van schuldvorderingen. Tussen partijen van de factoringovereenkomst zal de overdracht op een loutere wilsovereenstemming gebeuren, echter voor de tegenwerpelijkheid tegenover derden of tegenover de gecedeerde schuldenaars, zal vaak de vervulling van formaliteiten vereist zijn naargelang de techniek die gebruikt wordt.³⁹

M. FONTAINE behelst deze problematiek opmerkelijk : “*Les modalités de constitution ne devraient présenter aucune difficulté en soi, la transmission de la créance étant consensuelle entre parties. Mais le problème de l’opposabilité de l’opération au débiteur cédé et aux autres créancier domine le choix du mode de transmission* »⁴⁰.

Deze overdrachten kunnen op verschillende wijzen worden georganiseerd. De verschillende technieken tot overdracht van schuldvorderingen zal vooral tot problemen leiden op het niveau van internationale factoring (*infra* nr. 39).⁴¹ Hieronder bestuderen we kort de drie meest geciteerde technieken.

a. Cessie van schuldvordering

Algemeen kan de overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring beschouwd worden als een cessie van schuldvordering overeenkomstig de artikelen 1690 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. De oorspronkelijke schuldvordering blijft bestaan, maar de houder van de vordering wijzigt, door de loutere wilsovereenkomst.

Er moeten geen bijzondere formaliteiten nageleefd worden voor de geldigheid van de overdracht.⁴² Belangrijk is ook dat bij factoring gebaseerd op de cessie de factor automatisch het insolabiliteitsrisico draagt, tenzij uitdrukkelijk het tegendeel is bedongen.⁴³

³⁸ J. STOUFFLET, “ Les aspects internationaux du droit de l’affacturage ”, *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27.

³⁹ Y. DE CORDT, C. DELFORGE, T. LEONARD en Y. POULLET, *Manuel de droit commercial*, Louvain-La-Neuve, Arthemis, 2009, 242 ; J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAI/IBLJ* 1996, n° 7, 842.

⁴⁰ M. FONTAINE, “ La protection de l’entreprise contre les risques du crédit ”, *Ann.dr.* 1973, t. XXXIII/I, 45.

⁴¹ D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, “Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring ”, in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 20.

⁴² G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 277.

⁴³ G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 278.

Hier wordt de overdracht tegenwerpelijk gemaakt aan derden andere dan de gecedeerde schuldenaar door de loutere wilsovereenstemming tussen leverancier en factor (art. 1690, lid 1 B.W.). Om ingeroepen te worden tegenover de gecedeerde schuldenaar dient de overdracht ter kennis worden gebracht of door hem worden erkend (art. 1690, lid 2, B.W.).⁴⁴

Wat de tegenwerpelijkheid van de excepties betreft, kan de schuldenaar te goeder trouw alle excepties inroepen tegen de factor die hij tegen de leverancier kon doen gelden, op voorwaarde dat deze excepties ontstaan zijn vóór de tegenwerpelijkheid van de overdracht.⁴⁵ Overdracht van schuldvordering bij factoring mag de toestand van de overgedragen schuldenaar niet benadelen.⁴⁶

b. Endossement van de factuur

De juridische grondslag van de factoring kan ook gevonden worden in het “endossement van de factuur” geregeld door de Wet van 25 oktober 1919.⁴⁷

De overdracht van de schuldvordering gebeurt via de formaliteit van het endossement. Opdat de overdracht geldig gesteld kan worden moet men de formaliteiten van het endossement respecteren en bepaalde vermeldingen hebben.⁴⁸ Volgens artikel 15 van de Wet is het endossement enkel geldig indien het oorspronkelijk gebeurt ten gunste van een kredietinstelling die in een van de Lid-Staten van de EU een vergunning heeft verkregen of de bij K.B. van 9 oktober 1995 bepaalde financiële instellingen.

Voor de tegenwerpelijkheid tegenover derden voldoet het endossement van de factuur⁴⁹. De gecedeerde schuldenaar dient schriftelijk ter kennis worden gesteld dat hij enkel bevrijdend kan betalen aan factormaatschappij.⁵⁰

⁴⁴ H. BRAECKMANS, “Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring”, in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 16; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 278; R. STEENNOT, “Factoring : basisprincipes en retrocessie”, *T.B.H.* 2005, 64.

⁴⁵ Art. 1691, al. 2. B.W.

⁴⁶ M. EGOIRE, “L’affacturage”, in *La prévention de la défaillance de paiement*, Brussel, Larcier, 2000, 303; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 278; uitzondering: de exceptie van wanuitvoering – Cass. 13/09/1973.

⁴⁷ Wet 25 oktober 1919 betreffende het in pand geven van een handelszaak, het endossement van de factuur, alsmede de aanvaarding en de keuring van de rechtstreeks voor het verbruik gedane leveringen, *B.S.* 21 november 1919 (hierna verkort Wet 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur).

⁴⁸ Zie artikels 13 en 14, Wet 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur.

⁴⁹ Artikel 16, al. 2, Wet 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur; H. BRAECKMANS, “Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring”, in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 15 - 17; M. VAN WUYSTWINKEL, “L’endossement de la facture et le factoring”, in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 443.

⁵⁰ Artikel 16, al. 1, Wet 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 280; R. STEENNOT, “Factoring : basisprincipes en retrocessie”, *T.B.H.* 2005, 64.

Hier kan de schuldenaar opnieuw dezelfde excepties inroepen tegen de factor als tegen de leverancier voor zover die ontstaan zijn vóór de schriftelijke kennisgeving.⁵¹

c. Persoonlijke subrogatie

Sommige auteurs onder Franse invloed, zijn eerder voorstander van de subrogatie of indeplaatstelling zoals geregeld in artikel 1250, al. 1. B.W. te zien als juridische basis voor factoring⁵². Conventionele subrogatie wordt gezien als een overeenkomst waarbij de factor, de solvens, intreedt in de rechten, rechtsvorderingen, voorrechten en hypotheeken van de schuldeiser (de leverancier) en dit zonder dat de toestemming van de schuldenaar moet gevraagd worden en zonder enige formaliteit.⁵³ Op geldig te zijn wordt wel vereist dat de subrogatie gebeurt op het ogenblik van de betaling en ten belope van het bedrag van de schuld dat de factor werkelijk heeft betaald aan leverancier.⁵⁴

Om de subrogatie tegenwerpelijk te maken zowel aan schuldenaar als andere derden is geen enkele vorm van betekening of kennisgeving vereist. De subrogatie heeft met andere woorden een *erga omnes* tegenwerpelijkheid.⁵⁵ In de praktijk, is het aangewezen om de schuldenaar op de hoogte te stellen zodat deze niet te goeder trouw aan de leverancier betaalt.⁵⁶

De schuldenaar kan alle excepties tegenwerpen die hij vóór de indeplaatsstelling tegenover de leverancier had kunnen inroepen.⁵⁷

2.2.3. De diensten aangeboden vanwege het factoring-contract

⁵¹ Artikel 13, Wet 25 oktober 1919 betreffende het endossement van de factuur; G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 280.

⁵² D. PHILIPPE, "La subrogation: support juridique du factoring en Belgique?", *J.T.* 1980, 233 ; P. VAN LEEUW, "Le factoring en Belgique", *Bank Fin*, 1987, afl. 2/3, 129 ; F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 20; zie ook C. GAVALDA en J. STOUFFLET, "Le contrat dit de 'factoring'", *J.C.P.*, 1996, 2044.

⁵³ Y. DE CORDT, C. DELFORGE, T. LEONARD, en Y. POULLET, *Manuel de droit commercial*, Louvain-La-Neuve, Arthemis, 2009, 247 ; G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 280 ; D. PHILIPPE, "La subrogation: support juridique du factoring en Belgique?", *J.T.* 1980, 233 ; M. VAN WUYSTWINKEL, "L'endossement de la facture et le factoring", in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 423.

⁵⁴ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 281.

⁵⁵ J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, "Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law", *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 845.

⁵⁶ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 281; J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, "Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law", *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 846; zie ook: artikel 1240 B.W. volgens hetwelk de schuldenaar die te goeder trouw betaalt aan de oorspronkelijke schuldeiser, zonder dat deze de schuldenaar van de subrogatie op de hoogte heeft gebracht, bevrijd is.

⁵⁷ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 281.

Opdat de leverancier zich kan concentreren op zijn hardcore business wordt vaak niet alleen de facturen, maar ook alles wat daar bij komt kijken aan de factor overgedragen, zoals het beheer van de debiteurenadministratie, het opvolgen en innen van de schuldvorderingen, het onderzoek naar kredietwaardigheid van de debiteuren, enz... De leverancier kan uit deze diensten kiezen in functie van zijn behoeften.⁵⁸

a. Beheer van de schuldvorderingen

De factor zal naast het innen en opvolgen van de facturen, ook de debiteurenboekhouding en de administratie van de vorderingen op zich nemen, alsook een voorafgaand onderzoek doen naar de solvabiliteit van de debiteuren.⁵⁹

Daarbovenop is het soms nodig dat de factor effectieve aanmaningen stuurt naar de schuldenaar of zelfs gerechtelijke stappen onderneemt om de vorderingen daadwerkelijk te kunnen innen.^{60 61}

b. Financiering van de schuldvorderingen op korte termijn

Met financiering van de schuldvorderingen op korte termijn bedoelt men het verschaffen van voorschotten op de openstaande vorderingen door de factor aan de leverancier. De factor zal onmiddellijk na de overhandiging van de facturen 80 à 90% van het factuurbedrag ter beschikking van de leverancier stellen en dit vóór de vervaldag van de factuur.⁶² Dit zorgt ervoor dat de leverancier snel over liquide middelen beschikt (*supra* nr. 9). Vooral voor grotere ondernemingen is de verkoop van hun schuldvorderingen steeds meer een duurzame oplossing om aan hun financieringsbehoeften op korte termijn tegemoet te komen.⁶³

⁵⁸ D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, "Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring", in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 8 ; F. VAN REMOORTELE, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 4.

⁵⁹ F. VAN REMOORTELE, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 5.

⁶⁰ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 271; D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, "Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring", in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 8; F. VAN REMOORTELE, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 7.

⁶¹ Opmerking: De verschillende combinaties van functies kan tot meerdere factoringvarianten leiden zoals *old line factoring*, *recourse factoring*, *undisclosed factoring*, *service factoring*, etc.... In het kader van dit seminarie gaan wij daar echter niet verder op in.

⁶² H. BRAECKMANS, "Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring", in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 5; G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 271; R. STEENNOT, "Factoring : basisprincipes en retrocessie", *T.B.H.* 2005, 62-64; F. VAN REMOORTELE, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 2 en 6.

⁶³ X, "Steeds meer bedrijven verkopen hun facturen", *De Tijd*, 14 Juli 2010, 6.

c. Dekking van het insolventierisico van de schuldenaar

In sommige gevallen kan de factoringmaatschappij zelfs verder gaan en een 100% dekking verlenen indien bepaalde schuldenaars niet betalen wegens insolventie. De factor betaalt in dit geval het volledig bedrag van de factuur op een contractueel vastgesteld moment na de vervaldag (bv. 90 of 120 dagen na de vervaldag).⁶⁴ Hier nemen de factors een rol op van kredietverzekeraar.^{65 66}

d. Dekking van wisselrisico

Internationale factoring met facturen uitgedrukt in vreemde munt kan ook bescherming bieden tegen risico's van koerswisselingen.⁶⁷ De schuldenaar betaalt het factuurbedrag in zijn eigen valuta, terwijl door tussenkomst van de factor, de leverancier-exporteur gecrediteerd wordt in diens nationale valuta.⁶⁸

2.2.4. De voor- en nadelen van factoring

a. De voordelen

De voordelen voor de leverancier zijn evident. Ten eerste is de factor belast met het risico van niet-betaling van de schuldenaar soms tot dekking van 100%, waardoor de leverancier beschermd is bij insolventie van zijn klanten.⁶⁹ De leverancier kan daarbovenop genieten van een voorschot, wat hem liquide middelen heeft om zijn handelsactiviteit te vervolgen en zijn eigen leveranciers te betalen.⁷⁰

⁶⁴ D. DRIESENS en B. VANDEPLASSCHE, "Factoring", in *Jaarboek Insolventierecht: gids voor het innen van u facturen*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 35.

⁶⁵ X, "Steeds meer bedrijven verkopen hun facturen", *De Tijd*, 14 Juli 2010, 6.

⁶⁶ Opmerking: Dit betekent niet dat de factor juridisch gekwalificeerd wordt als kredietverzekeraar. De dekking van het insolventierisico door de factor vloeit voort uit de gemeenrechtelijke overdracht van de schuldvordering en niet door de betaling van een premie die een dekking van een risico verleent. De wetgeving toepasselijk op kredietverzekeraars is derhalve niet van toepassing. (H. BRAECKMANS, "Overdracht van schuldvorderingen in het raam van factoring", in *Mélanges offerts à P. van Ommeslaghe*, Brussel, Bruylant, 2000, 6).

⁶⁷ T. HOUDA, *Rapport du stage effectuée au bureau comptable Driouech*, onuitg., bachelorthesis Boekhoudkunde, ULB, 2005-2006, 45; G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 271; D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, "Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring", in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 18.

⁶⁸ F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 9.

⁶⁹ D. DRIESENS en B. VANDEPLASSCHE, "Factoring", in *Jaarboek Insolventierecht: gids voor het innen van u facturen*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 36; F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 15.

⁷⁰ G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 275; P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ?", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 - 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

Ten tweede, laat hij de zware last van de inning van de schuldvorderingen over aan de factor, wat heel interessant is voor kleine en middelgrote ondernemingen, die niet altijd over een eigen financiële en administratieve structuur beschikken om aan internationale handel te doen. De onderneming kan zo meer aandacht besteden aan haar hardcore business. Algemeen kan gesteld worden dat factoring leidt tot een effectiever financieringsbeleid in het beheer van de schuldvorderingen.⁷¹

Ten derde zal de leverancier de risico's verbonden aan het gebrek aan kennis van buitenlandse klant vermijden, doordat de factoringmaatschappij de nodige inlichtingen kan verschaffen door een voorafgaand onderzoek te doen naar het kredietrisico.⁷²

Maar ook de factor haalt voordeel uit de factoringovereenkomst, daar hij een vergoeding (commissie en risicopremie) ontvangt voor het beheer van de globale portefeuille schuldvorderingen.^{73 74}

Bovendien zijn er enkele voordelen voor de klanten van de leverancier: dankzij de factoring kunnen soms langere betalingstermijnen en kortingen worden toegestaan, ook is de buitenlandse debiteur op die manier gespaard van de opening van documentaire kredieten of andere waarborgen.⁷⁵

b. De nadelen

De nadelen van factoring zijn de relatief hoge kost en de verplichting rustend op de leverancier om alle schuldvordering over te dragen van een bepaalde economische en geografische sector. Het is de leverancier net als bij kredietverzekeringen niet toegelaten zelf te kiezen welke schuldvordering hij al dan niet wenst over te dragen.

Vervolgens is er een vervreemding van de relatie tussen leverancier en klant en zal het beheer van dekking van de schuldvordering soms op een brutelere

⁷¹ T. HOUDA, *Rapport du stage effectuée au bureau comptable Driouech*, onuitg., bachelorthesis Boekhoudkunde, ULB, 2005- 2006, 45 ; G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 275 – 276 ; F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 15.

⁷² T. HOUDA, *Rapport du stage effectuée au bureau comptable Driouech*, onuitg., bachelorthesis Boekhoudkunde, ULB, 2005- 2006, 45 ; P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>; F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 15.

⁷³ K. BYTTEBIER, *Handboek Financieel Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1995, 269; R. STEENNOT, "Factoring : basisprincipes en retrocessie", *T.B.H.* 2005, 63.

⁷⁴ In het kader van dit seminarie gaan wij niet verder in op de vergoeding van de factoring-maatschappij. Zie daarvoor: F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 13 – 14; M. VAN WUYSTWINKEL,

"L'endossement de la facture et le factoring ", in *Traité pratique de droit commercial*, I, Brussel, Story Scientia, 1990, 447 – 448.

⁷⁵ D. DRIESSENS en B. VANDEPLASSCHE, "Factoring", in *Jaarboek Insolventierecht: gids voor het innen van u facturen*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 37.

manier gebeuren door de factor, wat de commerciële relaties tussen leverancier en klant in de toekomst kan schaden.⁷⁶

3. DE UNIFORMISERING VAN DE REGELS INZAKE INTERNATIONALE FACTORING DOOR DE UNIDROIT-OVEREENKOMST, GEDAAN TE OTTAWA OP 28 MEI 1988.

3.1. EEN COMPLEX FENOMEEN IN HET KADER VAN INTERNATIONALE
HANDEL - DE ZOEKTOCHT NAAR EEN EENVORMIG JURIDISCH KADER DIE
DE ONTWIKKELING VAN DE OPERATIE BEGUNSTIGT.

3.1.1. Problemen door de diversiteit van de regels toepasbaar op factoring

We hebben reeds vastgesteld dat internationale factoring een belangrijke financieringstechniek is en geregeld in internationale handelsrelaties gebruikt wordt. Net zoals voor alle andere internationale contractuele relaties, brengt ook de internationale factoring juridische problemen met zich mee die kunnen leiden tot grote juridische onzekerheid. Het voornaamste probleem is dat deze techniek niet op dezelfde manier wordt behandeld in alle Staten. De verscheidenheid aan juridische regimes die zich op dergelijk contract kunnen toepassen heeft de nood aan uniforme regels onbetwistbaar gemaakt.⁷⁷

Zo kan de techniek gebruikt voor factoring sterk verschillen. Sommige landen kiezen voornamelijk voor een mechanisme van persoonlijke (conventionele) subrogatie, andere Europese landen kennen een mechanisme van overdracht van schuldvordering door eenvoudige uitwisselingen van toestemming of via endossement van de factuur (zoals ook in België gebruikt werd).⁷⁸ De formaliteiten die vereist zijn om de overdracht tegenwerpelijk te maken tegenover derden en de schuldenaar, alsook de excepties die kunnen

⁷⁶ T. HOUDA, *Rapport du stage effectuée au bureau comptable Driouech*, onuitg., bachelorthesis Boekhoudkunde, ULB, 2005- 2006, 45; F. VAN REMOORTEL, "Factoring", in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 16; *contra* : G. LOWAGIE en B. MAURAU, "Juridische en fiscale aspecten van factoring", *A.F.T.* 1998, 276, die deze vrees ongegrond vinden daar zowel factor als leverancier er alle belang bij hebben dat de relaties zo goed mogelijk in stand te houden; G. ASSELBERGH, "Factoring : een laatste redmiddel of reële management-service?", *Tijdschrift voor Economie en Management*, Vol. XLIII, 1, 1998, nr° 6, en http://www.econ.kuleuven.be/tem/jaargangen/1991-2000/1998/TEM1998-1/TEM1998-1_49-69p.pdf, die zegt dat wat de verkoop en leveringen betreft, het rechtstreeks contact met de klant-debiteur wordt behouden, enkel eventuele betalingsproblemen die deze relatie bezwaren worden met de factor geregeld.

⁷⁷ P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

⁷⁸ P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

tegengeworpen worden zijn afhankelijk van die techniek (*supra*, nrs 20 – 28). Dit kan tot gevolg hebben dat een factoringcontract gesloten in een land volgens diens juridische regels niet gegrond zal zijn in een ander land die ander specifieke formaliteiten vereist.⁷⁹

Daar waar sommige lidstaten de overdracht van toekomstige vorderingen beperken gaan andere lidstaten soepeler zijn in dit verband. Bijgevolg wordt factoring in sommige lidstaten ernstig belemmerd, terwijl het door de wetgeving van andere lidstaten wordt bevorderd. Het leidt ons vanzelfsprekend dat dit zou kunnen leiden tot concurrentievervalsingen.⁸⁰

Daaruit vloeit dat de vraag welke wet toepasselijk is op een overeenkomst van internationale factoring van essentieel belang is. Factoringbedrijven kunnen dus geen gebruik mogen maken van één soort overeenkomst voor de hele Europese Unie om hun diensten buiten de lidstaat waar ze gevestigd zijn aan te bieden. Dit verplicht hen een zeer grondige analyse van de verschillende nationale wetgevingen te laten uitvoeren.

Het blijkt nodig te zijn om de verschillende partijen van de factoringovereenkomst aan dezelfde regels te onderwerpen om op die manier de conflicten van de nationale wetgevingen te ontwijken.⁸¹

Veel van deze conflicten kunnen gelukkig al verholpen worden door duidelijke contractuele bedingen of bij ontstentenis daaraan, op de IPR regels, waar volgens art. 12, lid 2 EVO⁸² de *lex causae* primeert.⁸³ Partijen van de factoringovereenkomst kunnen volgens het principe van wilsautonomie zelf het recht kiezen dat hun overeenkomst zal beheersen. Indien zij geen uitdrukkelijke wetskeuze gemaakt hebben, wordt de overeenkomst beheerst door het recht van het land waar zij het nauwst mee verbonden zijn. Meestal is dit het land waar de partij die de kenmerkende prestatie moet verrichten zijn gewone verblijfplaats of hoofdvestiging heeft ten tijde van het sluiten van het

⁷⁹ CASSANDRO Sulpasso, “L’affacturage à l’exportation : une règle uniforme est-elle possible ?”, *RTD com.* 1984, 640 ; M. TORSSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAI/IBLJ* 2000, 53.

⁸⁰ COM(2003) 68 def. [Commissiedocument nr. 68 van 2003], <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0068:FIN:FR:PDF>.

⁸¹ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

⁸² Artikel 12, lid 2, Europees Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst ; M. LOOYENS, “Cessie en subrogatie in het internationaal privaatrecht”, *T.B.H.* 1994, 686-701; F. VAN REMOORTEL, “Factoring”, in *AdvocatenPraktijk. Economische Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 33.

⁸³ In het kader van dit seminarie gaan we niet verder in op de regels van internationaal privaatrecht. Zie daarvoor: D. PHILIPPE en D. VAN DER MOSEN, “Factoring - Le factoring et technique de financement particulières basées sur le factoring”, in *GUJE*, Antwerpen, Kluwer, 2008, livre 57.1, 31.

contract.⁸⁴ Maar ook deze methode heeft zijn limiet, want vaak is de regel van toewijzing van het nationaal recht niet altijd voorspelbaar, en is het nationaal recht niet altijd in staat om aan de behoeftes van de internationale handel te antwoorden.⁸⁵

3.1.2. *Rechtsvergelijking van factoring in andere Europese landen*

De wetgevingen die factoring regelen zijn zeer uiteenlopend daar factoring een ander oorsprong heeft naargelang de landen. Zo moet men een onderscheid maken tussen de civielrechtelijke landen en de *Common Law* landen. In sommige landen, zoals Frankrijk, is de techniek van factoring voorbehouden aan kredietinstellingen of officieel erkende financieringsbedrijven. In andere landen daarentegen, zoals Duitsland of Italië, kunnen alle maatschappen deze activiteit beoefenen. Er bestaan ook gemengde systemen zoals in het Verenigd Koninkrijk waar de factor vrijgesteld is van het statuut van financieringsinstelling, wanneer hij de schuldvordering opkoopt zonder geldlening.⁸⁶

Frankrijk zag snel de voordelen van de Conventie in en was de eerste die de Conventie bekrachtigde. Frankrijk heeft de Conventie getekend op 7 november 1989 et geratificeerd op 23 september 1991, hoewel het pas op 1 mei 1995 in werking trad. In Frankrijk wordt de factoring gezien als een mobilisatie van schuldvorderingen op korte termijn, waarbij de factor of “affactureur” de schuldvorderingen regelt van zijn cliënt, de leverancier of “adhérent”, en rust op een mécanisme van subrogatie. Het is dus tegenwerpelijk aan derden zonder bijkomende formaliteiten.⁸⁷ Wel beschermen ze hun eigen schuldenaars door een voorbehoud gemaakt te hebben tegen artikel 6.

In Duitsland belemmerde het artikel 6 van de Conventie lange tijd de ratificatie. Pas in 1998 trad de Conventie van kracht in Duitsland, nadat in 1994 een wet gestemd werd die de gevolgen ontnaemt van bedingen die overdrachten van schuldvordering verbiedt. Opmerkelijk is dat de Duitse regering geen gebruik maakte van de optie onder artikel 18 om een

⁸⁴ Artikel 3 en 4, Europees Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst; M. LOOYENS, “Cessie en subrogatie in het internationaal privaatrecht”, *T.B.H.* 1994, 691; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 281.

⁸⁵ J. STOUFFLET, “Les aspects internationaux du droit de l’affacturage”, *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27.

⁸⁶ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

⁸⁷ F. AUQUE, “Commentaire du décret n°95 – 846 du 18 juillet 1995 portant publication de la convention sur l’affacturage international”, *R.T.D. civ* 1995, 975.

voorbewoud te maken, omdat zij ervoor kozen geen verdere divergentie in de regels te creëren.⁸⁸

3.1.3. De noodzaak voor een uniformisering van de regels inzake internationale factoring

De internationalisering van het handelsverkeer heeft de ontwikkeling van internationale factoring sterk bevorderd. Hoewel oorspronkelijk de bakermat van factoring in de VS was, is Europa nu marktleider in factoring en vormt zij ongeveer 2/3 van de markt.⁸⁹ Het Verenigd Koninkrijk spant in Europa de kroon met 33% van het Europees factorvolume, op de hielen gezeten door Italië met 27%, daarna halen Frankrijk en Duitsland respectievelijk 15% en 7%, net zoals Spanje. België en Nederland zitten in de staart met 2 tot 3%.⁹⁰ Europa wordt gevolgd door de Verenigde Staten met 20% en Azië die momenteel een zeer sterke evolutie kent.

Gezien de grote bloei op de internationale markt van deze techniek enerzijds (*supra* nrs. 9 en 46) en de verscheidenheid aan juridische systemen met betrekking tot deze financieringsmethode anderzijds (*supra* nrs. 38 – 42), bleek het broodnodig om een globaal juridisch kader uit te werken voor internationale factoring.⁹¹

Daarom drong het idee zich op om een universeel verdrag op te stellen die een internationaal erkend wettelijk kader moest bieden voor factoring. De ‘Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring’ werd in 1988 gesloten in het Canadese Ottawa door enkele staten die lid zijn van de ‘International Institute for the Unification of Private Law’ (Unidroit) en bood eindelijk uniforme rechtsregels in materie van internationale factoring.

Tot nu toe hebben 16 Staten ondertekend (Ghana, Nigeria, de Filipijnen, Verenigde Republiek van Tanzania, Marokko, Frankrijk, Tsjecho-Slowakije, Finland, Duitsland, België, Verenigde Staten van Amerika, Verenigd Koninkrijk, Guinea, Hongarije, Italië en Letland), waarbij moet worden opgemerkt dat vrijwel even veel industriestaten als ontwikkelingslanden het

⁸⁸ U. BRINK, “New German Legislation Opens Door to Ratification of UNIDROIT Factoring Convention”, *RDU* 1998, 772; zie ook: A. ZACCARIA, “Internationales Factoring nach Inkrafttreten der Konvention von Ottawa”, *IPRax* 1995, 279 – 286.

⁸⁹ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

⁹⁰ O. VOLCKE, “De vele gezichten van factoring”, *Financieel management – cfo magazine*, 1 juni 2006, n° 6, 13 en http://www.criion.com/cms_files/N-420-nlBestand.pdf.

⁹¹ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>; M. TORSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAI/IBLJ* 2000, 44.

Verdrag hebben ondertekend.⁹² Het Verdrag is in werking getreden op 1 mei 1995.

3.2. EEN NADERE KIJK OP DE UNIDROIT-OVEREENKOMST EN BESTUDERING VAN SOMMIGE ARTIKELS

3.2.1. Doel van de overeenkomst

De Unidroit overeenkomst werd genomen om bovenstaande moeilijkheden uit de weg te ruimen en zo een grotere voorzienbaarheid aan de partijen te bieden en problemen samengaan met rechtsconflicten te vermijden.⁹³ In de preambule van de conventie staat dat de partijen zich ervan bewust moeten maken dat de internationale factoring een belangrijke taak te vervullen heeft in het kader van de ontwikkeling van de internationale handel. De Conventie strekt ertoe het evenwicht te bewaren tussen de belangstellingen van de partijen en het handelsverkeer te bevorderen door een brede erkenning te bieden aan de schuldvoordereingsoverdrachten.⁹⁴

3.2.2. Toepassingsgebied van de overeenkomst

Wat het geografisch toepassingsgebied van het Verdrag betreft is ze van toepassing op een internationale overeenkomst:

- a) wanneer de leverancier en de koper in verschillende staten gevestigd zijn, en die staten, evenals de staat waarin de overnemer gevestigd is, partij zijn bij de Unidroit-overeenkomst; en
- b) wanneer de verkoopovereenkomst én de factoringovereenkomst onder het recht van één van de verdragspartijen valt.⁹⁵

De toepassing van de Conventie is echter niet dwingend. De Conventie bepaalt in zijn artikel 3 dat de partijen de vrijheid hebben de Conventie naast zich neer te leggen en zich aan een ander juridisch regime te onderwerpen. Wanneer de

⁹² Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

⁹³ J-C PAPELIANS DE MORCHOVEN, "Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law", *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 838; P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

⁹⁴ G. DE STEXHE, "Uniformisation des règles internationales concernant l'affacturage ", http://www.juridat.be/tribunal_commerce/verviers/images/AFFACTURAGE.pdf ; P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>;

K. SZYCHOWSKA, "Convention d'UNIDROIT du 28 mai 1988 sur l'affacturage international", *TBH* 2011, afl. 1, 88; M. TORSELLO, "The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring", *RDAl/IBLJ* 2000, 43-44.

⁹⁵ Art. 2, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

partijen beslissen de Conventie terzijde te leggen, geldt dit voor het volledige Verdrag. De contractuele vrijheid van de partijen wordt dus beschermd!⁹⁶

3.2.3. Inhoud van de overeenkomst

a. Algemeen

Het Verdrag bevat eenvormige regels met betrekking tot internationale factoringovereenkomsten en overdrachten van schuldvorderingen die voortvloeien uit een verkoopovereenkomst voor goederen tussen een leverancier en een schuldenaar die in verschillende Staten zijn gevestigd.⁹⁷ De term 'goederen' wordt geacht ook de diensten in te sluiten.⁹⁸

Artikel 1.2 van de Conventie bepaalt dat: “*In de zin van dit Verdrag wordt verstaan onder 'factoringovereenkomst' een overeenkomst afgesloten tussen een partij (de leverancier) en een andere partij (de factoringonderneming, hierna de overnemer genoemd) naar luid waarvan :*

a) de leverancier schuldvorderingen voortvloeiende uit verkoopovereenkomsten voor goederen afgesloten tussen de leverancier en zijn klanten (schuldenaars) aan de overnemer kan of moet overdragen, met uitzondering evenwel van de verkoopovereenkomsten die betrekking hebben op goederen aangekocht in eigen naam voor persoonlijk, familiaal of huishoudelijk gebruik.

b) de overnemer ten minste twee van de volgende factoren moet overnemen :

- de financiering van de leverancier, inzonderheid de lening of de voorafbetaling;*
- het bijhouden van de rekeningen in verband met de schuldvorderingen;*
- het incasseren van de schuldvorderingen; of*
- de bescherming tegen de schuldenaars die in gebreke blijven.*

⁹⁶ G. DE STEXHE, “Uniformisation des règles internationales concernant l’affacturage”, http://www.juridat.be/tribunal_commerce/verviens/images/AFFACTURAGE.pdf; K. SZYCHOWSKA, “Convention d’UNIDROIT du 28 mai 1988 sur l’affacturage international”, *TBH* 2011, afl. 1, 88; M. TORSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAI/IBLJ* 2000, 53.

⁹⁷ K. SZYCHOWSKA, “Convention d’UNIDROIT du 28 mai 1988 sur l’affacturage international”, *TBH* 2011, afl. 1, 88; X, “Unidroit Verdrag inzake de internationale factoring / Convention d’Unidroit sur l’affacturage international”, *Tijdschrift voor Internationaal Privaatrecht*, nr.3, 2010, 145, en www.ipr.be/tijdschrift/tijdschrift36.pdf.

⁹⁸ Art. 1.3, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988; X, “Belgium Ratifies UNIDROIT Convention on International Factoring”, *VBB on Belgian Business Law*, 2010, No. 9, 2 -3 en www.vanbaelbellis.com/site/download.cfm?SAVE=2362&LG=1.

*c) de overdracht aan de schuldenaars moet worden betekend.*⁹⁹

We merken dat het de notificatie van de schuldvordering een criterium is van factoring. Door te eisen dat de overdracht betekend moet worden aan de schuldenaars lijkt het dat internationale factoring eerder berust op het mechanisme van de cessie, althans zo laat het artikel 1.2 van de Conventie blijken.¹⁰⁰ Artikel 1.4 vervolgt dat de schriftelijke betekening niet moet worden ondertekend, maar wel vermelden door wie of namens wie zij werd gedaan en dat ze gedaan is zodra de geadresseerde ze heeft ontvangen.¹⁰¹ Toch verplicht de Conventie van Ottawa niet expliciet een specifieke te volgen techniek van overdracht. De partijen kunnen zich dus vrij wenden tot de technieken van hun interne wetgeving.¹⁰²

Aangezien het gaat om een privaatrechtelijk verdrag¹⁰³, behandelt het niet de boekhoudkundige en fiscale aspecten, die bij dergelijke transacties wel van groot belang zijn.¹⁰⁴

b. Rechten en verplichtingen van de partijen

De Conventie handelt verder de rechten en obligaties van de partijen en legt hierbij het accent op enkele gevoelige problemen inherent aan de overdracht van schuldvorderingen zoals: de overdracht van toekomstige niet geïndividualiseerde schuldvorderingen, de impact van een beding in het contract tussen leverancier en schuldenaar die de overdracht van schuldvorderingen verbiedt en ook de gevolgen indien de prestatie aan de oorzaak van de schuldvordering niet correct is uitgevoerd door de schuldeiser-leverancier.¹⁰⁵

Wat de geldigheid van een toekomstige schuldvordering betreft, volstaat het dat ze bepaalbaar zijn zelfs wanneer zij niet afzonderlijk werden aangeduid. De overdracht is geacht te zijn gebeurd vanaf het ontstaan van de

⁹⁹ Art. 1.2, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹⁰⁰ F. AUQUE, "Commentaire du décret n°95 – 846 du 18 juillet 1995 portant publication de la convention sur l'affacturage international", *R.T.D. civ* 1995, 975.

¹⁰¹ Art. 1.4, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹⁰² P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ? ", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹⁰³ Commissie voor de buitenlandse betrekkingen en voor de landsverdediging, Verslag over het wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, 30 juni 2009, nr. 4 - 1158/2.

¹⁰⁴ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

¹⁰⁵ M. FONTAINE, "Harmoniser le régime de la transmission des obligations", in *Liber Amicorum Jacques Herbots*, Deurne, Kluwer, 2002, 131 – 146.

schuldvordering zonder bijkomend formaliteiten en zonder dat een nieuwe overdrachtsakte moet worden opgemaakt.¹⁰⁶

Van groter belang is artikel 6 over het beding opgenomen in de verkoopovereenkomst tussen leverancier en diens schuldenaar die verbiedt schuldvorderingen over te dragen. Artikel 6.1 bevestigt het principe van de geldigheid van de overdracht onverminderd de verplichting van goede trouw van de leverancier, die aansprakelijk blijft ten opzichte van de schuldenaar voor het verbreken van de overeenkomst tot verbod van de overdracht die hij met hem gesloten had.¹⁰⁷ In dat geval blijft de leverancier dus aansprakelijk ten aanzien van de schuldenaar voor het verbreken van de overeenkomst die hij met de schuldenaar heeft gesloten, maar de factoringovereenkomst blijft geldig.¹⁰⁸ Het beding is dus niet tegenwerpelijk aan de factor. Dit artikel wordt vaak gezien als de grote troef van de Conventie daar zij een grote belemmering van internationale factoring uit de weg ruimt en het voor kleine en middelgrote leveranciers ook mogelijk maakt aan internationale factoring te doen en hun positie heeft versterkt ten aanzien van de schuldenaars.¹⁰⁹

Onder artikel 18 van de Conventie is het echter aan de staten mogelijk gelaten om te bepalen dat dergelijke overdracht in miskenning van een beding van niet-overdracht geen juridische gevolgen heeft ten aanzien van de schuldenaar, die op het tijdstip van het afsluiten van de overeenkomst gevestigd is op het territorium van die staat.¹¹⁰

Vervolgens wat betreft de overdracht van rechten en zekerheden verbonden aan de schuldvorderingen, laat artikel 7 expliciet de geldigheid toe van een beding die de overdracht -rechtstreeks of door middel van een nieuwe akte - van de reeds bestaande of nog vast te stellen rechten regelt.¹¹¹ Daaruit blijkt dat de overdracht van de zekerheden niet automatisch verloopt.¹¹²

Artikel 8 herbergt de verplichting van de schuldenaar om de factor/overnemer te betalen wanneer hij een schriftelijke betekening van de overdracht heeft

¹⁰⁶ Art. 5, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹⁰⁷ Art. 6.1, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹⁰⁸ Merken we op dat de Conventie hier parallel loopt met het Angloamerikaanse recht waar een beding van niet-overdraagbaarheid niet verhindert dat de schuldeiser wel een *equitable interest* in de schuldvordering kan toekennen aan een derde. (Sectie 9-318 U.C.C)

¹⁰⁹ U. BRINK, "New German Legislation Opens Door to Ratification of UNIDROIT Factoring Convention", *RDU* 1998, 772.

¹¹⁰ Zie ook: Art. 6.2, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹¹¹ Art. 7, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹¹² J. STOUFFLET, "Les aspects internationaux du droit de l'affacturage", *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27.

gekregen en wanneer hij geen kennis had van een voorkeurrecht. De betaling van de overnemer door de schuldenaar is bevrijdend.¹¹³

Als laatste een woord over de tegenwerpelijke van verweermiddelen. De overdracht belemmert de schuldenaar niet om aan de factor de verweermiddelen tegen te werpen die voortvloeien uit zijn contract met de leverancier. De schuldenaar kan tegen de overnemer alle verweermiddelen aanwenden die voortvloeien uit de overeenkomst die hij had kunnen tegenwerpen indien het verzoek door de leverancier zou zijn geformuleerd.¹¹⁴ De overdracht van de schuldvordering mag de positie van de debiteur niet benadelen.¹¹⁵ Daarnaast is schuldvergelijking mogelijk tot op het tijdstip van de schriftelijke betekening van de overdracht.¹¹⁶ De schuldvergelijking is dus ruim toegelaten in internationale factoring want ze mag ingeroepen worden tot de dag van de betekening en het volstaat dat op die dag de schuldenaar nog rechten tegen de leverancier heeft zonder dat hij titularis moet zijn van een liquide, zekere en opeisbare schuldvordering.¹¹⁷

c. Opeenvolgende overdrachten van factoringcontracten

We vermelden al hierboven dat internationale factoring vaak werkt met een *two factor system*, waar er 4 partijen zijn betrokken bij de factoring, waaronder twee factors, één in het land van de leverancier en één in het land van de schuldenaar (*supra* nr. 5). Om deze operatie te vereenvoudigen zullen export en import factor vaak tot dezelfde internationale keten behoren en worden zo “*interfactors*” ketens gecreëerd.¹¹⁸

De Conventie van Ottawa speelt in op deze realiteit door de opeenvolgende overdrachten in zijn artikel 11 en 12 te reglementeren. Opat de Conventie toepasselijk is op opeenvolgende overdrachten van schuldvorderingen is het nodig dat de schuldvorderingen eerder werden overgedragen door de leverancier aan een factor door middel van een factoringcontract vallend onder de Conventie.

¹¹³ Art. 8, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹¹⁴ Art. 9.1 en 10, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹¹⁵ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹¹⁶ Art. 9.2, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹¹⁷ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹¹⁸ G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 273; P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

Artikel 11.1 stelt de artikelen 5 tot 10 van toepassing op alle opeenvolgende overdrachten van een schuldvordering door de overnemer of door een opeenvolgende overnemer en de artikelen 8 tot 10 van toepassing alsof de opeenvolgende overnemer de factoringonderneming was.¹¹⁹ Toch is het nodig dat ook de volgende overdracht betekend wordt aan de schuldenaar, opdat de opeenvolgende overdracht tot een effectief resultaat leidt. Dit zal ook effecten leiden tegenover de export-factor, die niet meer tot inning van de schuldvordering over mag gaan bij de schuldenaar.¹²⁰

Artikel 12 bedingt echter dat indien het contract een beding inhoudt die opeenvolgende overdrachten verbiedt, de hele Conventie moet worden opzij gezet.¹²¹ De geldigheid van een opeenvolgende overdracht die tot stand komt in schending met een beding van het factoringcontract is aan de nationale wet onderworpen. De Conventie gaat hier niet op in.¹²²

3.3. RATIFICATIE VAN DE UNIDROIT-OVEREENKOMST DOOR BELGIË - WET VAN 21 FEBRUARI 2010 HOUDENDE INSTEMMING MET DE UNIDROIT-OVEREENKOMST INZAKE DE INTERNATIONALE FACTORING, GEDAAN TE OTTAWA OP 28 MEI 1988

3.3.1. Voorgeschiedenis van de ratificatie

België heeft uiteindelijk het Verdrag geratificeerd bij wet van 21 februari 2010 houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, met inwerkingtreding op 1 oktober 2010. De Belgische wet verklaart in zijn art. 2 dat de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring volkomen gevolg zal hebben.¹²³

Het trad eerder al in werking in Duitsland, Frankrijk, Italië, Hongarije, Letland, Oekraïne en Nigeria, waardoor België het achtste land is dat de factoringovereenkomst ratificeert.

Het eerste wetsontwerp tot ratificatie van de Unidroit Conventie werd op initiatief van de Senaat op 29 april 2009 bekendgemaakt. Vervolgens werd het eind juni behandeld door de Commissie van Buitenlandse Betrekkingen en Landsverdediging die het eenparig heeft aangenomen. Het ontwerp werd

¹¹⁹ Art. 11.1, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹²⁰ Art. 11.2, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988; J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, "Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law", *RDAL/IBLJ* 1996, n° 7, 844 en 850.

¹²¹ Art. 12, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

¹²² P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international ?", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n° 12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹²³ Artikel 2, Wet 21 februari 2010 houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, BS 21 september 2010 (ed. 1), 58552.

overgezonden door de Senaat naar de Kamer en de tekst werd aangenomen in plenaire vergadering op 3 december 2009 en aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd.

3.3.2. Gevolgen van de ratificatie van België van de Unidroit-overeenkomst

Zoals gezegd voorziet die overeenkomst in een beperkt aantal uniforme regels voor de overname van schuldvorderingen uit verkoopovereenkomsten wanneer leverancier en koper in een verschillende staat gevestigd zijn.

De Unidroit-overeenkomst omschrijft de essentiële rechten en plichten van de drie partijen die betrokken zijn bij de internationale factoring. Daar vloeien nochtans geen nieuwe verplichtingen uit voort voor ons land.¹²⁴ Inderdaad, de Conventie voorziet een manier van overdracht van schuldvordering die sterk gelijkloopt met deze die reeds bestond in België, namelijk die van de cessie volgens de artikelen 1690 en volgende.¹²⁵

Toch is het interessant om even stil te staan bij de voorwaarde van schriftelijke betekening. De schriftelijke betekening is een noodzakelijke voorwaarde om volgens de Conventie onder “factoringovereenkomst” te worden verstaan (*supra* nr. 53). De schuldenaar moet de factor slechts betalen indien hij kennis genomen heeft van de betekening van de overdracht. Dit is bij sommige interne mechanisme zoals subrogatie echter niet nodig, aangezien de schuldenaar zich in de handen van de factor kan bevrijden vanaf de dag van de subrogatie. Maar bij internationale factoring volgens de Conventie mag de schuldenaar zich vrij betalen aan de leverancier zolang hij geen betekening heeft gekregen. De notificatie is dus verplicht en een voorwaarde voor de tegenwerpelijkheid aan de debiteur van de overdracht van de schuldvordering.¹²⁶

Zoals hierboven reeds aangestipt, kan de overdraagbaarheid van schuldvorderingen echter in beginsel uitgesloten of beperkt worden door een overeenkomst tussen schuldeiser en schuldenaar (*supra* nr. 14). Maar volgens artikel 6 van de Unidroit Conventie is een overdracht van schuldvorderingen aan een factoringonderneming ook geldig zelfs als in de onderliggende verkoopovereenkomst staat dat het verboden is om de schuldvordering over te dragen (*supra* nr. 57).¹²⁷ De Conventie voegt hier echter een mogelijke uitzondering toe, namelijk wanneer het land waar de schuldenaar zijn

¹²⁴ X., “Belgium Ratifies UNIDROIT Convention on International Factoring”, *VBB on Belgian Business Law*, 2010, No. 9, 2 -3 en www.vanbaelbellis.com/site/download.cfm?SAVE=2362&LG=1.

¹²⁵ J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 847 en 853.

¹²⁶ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹²⁷ Art. 6.1, Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988.

hoofdzetel heeft daarop een voorbehoud heeft gemaakt wanneer het de Conventie ratificeert. De verdragssluitende staten hebben dus de mogelijkheid om van dit principe af te wijken. België maakte van die mogelijkheid gebruik in een voorbehoud die hieronder besproken wordt (*infra* nr. 68 – 70).

3.3.3. Voorbehoud van België voor de schuldenaar die in België gevestigd was op het tijdstip van het afsluiten van de verkoopovereenkomst voor goederen.

Ons land legde een verklaring af dat een overdracht van schuldvorderingen aan een factoringonderneming ondanks een beding die die overdracht verbiedt, géén gevolgen zal hebben voor de schuldenaars die in België gevestigd waren op het ogenblik dat zij de koopovereenkomst sloten.

Dit voorbehoud luidt als volgt: “*Verwijzend naar artikel 18 van de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, verklaart de Belgische regering dat, conform de bepalingen van artikel 6, paragraaf 2, een overdracht gedaan overeenkomstig artikel 6, paragraaf 1, geen gevolgen heeft voor de schuldenaar die in België gevestigd was op het tijdstip van het afsluiten van de verkoopovereenkomst voor goederen*”. Letland en Frankrijk hebben in het verleden een identiek voorbehoud gemaakt.

België heeft dit voorbehoud gemaakt omdat de bepaling volgens dewelke de leverancier de schuldvordering toch kan overdragen ongeacht het bestaan tussen de leverancier en de schuldenaar van overeenkomsten waarbij een dergelijk overdracht wordt verboden, het principe van de vrije wilsautonomie van de partijen schendt. Inderdaad, het is tegen de autonomie van de partijen dat een beding die de overdracht van schuldvorderingen verbiedt zomaar mag gewijzigd of genegeerd worden zonder de toestemming van die partijen. Om dit algemeen beginsel van wilsautonomie van de partijen (en de relativiteit van de overeenkomsten) van ons recht te vrijwaren, is het dus noodzakelijk dat de verklaring bepaald in artikel 18 wordt gemaakt.¹²⁸

Het voorbehoud heeft als gevolg dat artikel 6 van de Conventie niet toepasbaar is op België voor de schuldenaars die in België gevestigd waren op het ogenblik dat zij de koopovereenkomst sloten. België heeft op die manier zijn kopers op het Belgisch territorium willen beschermen. Wanneer een koper en een leverancier conventioneel afspreken dat er geen overdracht van schuldvordering mag zijn, dan moet dit gerespecteerd worden, ongeacht een tegenstrijdige beding in een overeenkomst tussen leverancier en een factor.

¹²⁸ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1; J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 854.

De overdracht blijft dus wel geldig tussen de factoronderneming en de leverancier, maar zal geen effecten sorteren tegen de schuldenaar.¹²⁹ Deze oplossing gaat zeker in de richting van de belangen van de professionals inzake factoring. Maar artikel 6 van de Unidroit-overeenkomst was bedoeld om de partij die de financiering bekomt ten voordeel te strekken, waardoor de leverancier zich door het voorbehoud in een zwakkere contractuele positie bevindt.¹³⁰ De factor zal terughoudend zijn om zijn diensten als factor aan te bieden aan de leverancier die met klanten gevestigd in België handelt, daar indien de leverancier ondanks het tegenstrijdige beding zijn facturen toch overdraagt, het risico bij de factor ligt (*infra* nr. 74).

3.4. LACUNES VAN DE UNIDROIT-OVEREENKOMST

3.4.1. Welke obstakels moeten er in de toekomst nog geregeld worden?

De Unidroit Conventie werd - zoals hierboven vermeld - opgericht om aan de nood van uniformiteit te beantwoorden. Hoewel deze harmonisatie meer dan gunstig is, lost zij toch niet alle problemen op en blijven er meerdere moeilijkheden op tafel liggen. Dit is ook gemakkelijk te begrijpen, aangezien de verschillende Staten die de Conventie opgesteld hebben zeer sterk uiteenlopende nationale rechtsordes hebben en als gevolg daarvan de Staten niet op alle punten een akkoord hebben kunnen vinden.¹³¹

Een belangrijk punt dat niet behandeld wordt door de Unidroit Conventie maar die wel tot problemen kan leiden, zijn de gevolgen van de overdracht van de schuldvorderingen naar de factor ten aanzien van derden in geval van insolventie van de schuldenaar.¹³² De conventie is wezenlijk beperkt tot de relaties tussen de drie onmiddellijk betrokken partijen (zijnde de leverancier, de factor en de schuldenaar wiens schuldvorderingen worden overgedragen), met uitsluiting evenwel van situaties waarbij derden zijn betrokken, met name aangelegenheden omtrent de regeling inzake voorrang tussen de overdrager en de derden.¹³³ Denken we bij samenloop maar aan de tegenwerpelijke aan de bevoorrechte schuldeisers, de effectiviteit in geval van faillissement van de

¹²⁹ G. DE STEXHE, "Uniformisation des règles internationales concernant l'affacturage", http://www.juridat.be/tribunal_commerce/verviers/images/AFFACTURAGE.pdf.

¹³⁰ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

¹³¹ P. RAIMONDO, "Vers une uniformisation des règles applicables à l'affacturage international?", *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹³² I. GLINAVOS, *An Introduction to International Factoring & Project Finance*, onuitg., MPRA Paper, University of Kent, 2002, 9 en http://mpra.ub.uni-muenchen.de/854/1/MPRA_paper_854.pdf.

¹³³ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

leverancier, het eigendomsvoorbehoud of nog de geschillenregeling tussen de factor en andere cessionarissen op dezelfde schuldvordering.¹³⁴

Bovendien is de Conventie beperkt wat zijn toepassingsgebied betreft. Zoals hierboven vermeldt liggen verkoopovereenkomsten die betrekking hebben op goederen aangekocht in eigen naam voor persoonlijk, familiaal of huishoudelijk gebruik niet onder de draagwijdte van het Verdrag (*supra* nr. 52) Sommige ervaren dit als een nadeel.¹³⁵

Als laatste kan de oplossing bereikt in artikel 6.2 van de Conventie over de gevolgen van bedingen die schuldvorderingsoverdrachten verbieden, de factormaatschappijen ontmoedigen internationale factoringcontracten te sluiten met leveranciers die exporteren in Staten die een voorbehoud gemaakt hebben. Dit omdat wanneer een leverancier toch aan factoring doet, desondanks een beding die dit verbiedt, het risico zich bij de factor bevindt, die niet op de hoogte is van dergelijke beding. De mogelijkheid een voorbehoud te maken zorgt voor een blijvende juridische onzekerheid en vermindert de kansen dat de Conventie effectief de internationale factoring helpt ontwikkelen.¹³⁶ Beter was dus geweest om de toepassing van artikel 6.1 onvoorwaardelijk te maken om zodanig een grotere rechtszekerheid in factoring te krijgen.¹³⁷

Toch zullen deze tekorten gelukkig niet altijd tot al te zware problemen met zich meebrengen, daar de partijen ook over een contractuele vrijheid beschikken. De partijen kunnen grotendeels zelf de inhoud en structuur van het factoringovereenkomsten bepalen volgens het principe van wilsautonomie van de partijen.¹³⁸

3.4.2. Poging tot verbreding van het globale kader van de internationale schuldvorderingen: projecten van UNCITRAL.

Als laatste lijkt het mij niet oninteressant om de pogingen van de United Nations Commission On International Trade Law, afgekort UNCITRAL (in

¹³⁴ J. STOUFFLET, “Les aspects internationaux du droit de l’affacturage”, *Petites affiches*, 22 juillet 1996, n° 88, 27; M. TORSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAl/IBLJ* 2000, 52.

¹³⁵ I. GLINAVOS, *An Introduction to International Factoring & Project Finance*, onuitg., MPRA Paper, University of Kent, 2002, 9 en http://mpra.ub.uni-muenchen.de/854/1/MPRA_paper_854.pdf; G. LOWAGIE en B. MAURAU, “Juridische en fiscale aspecten van factoring”, *A.F.T.* 1998, 282; F.R. SALINGER, *Factoring, law and practice*, London, Sweet and Maxwell, 1991, 270.

¹³⁶ J-C PAPEIANS DE MORCHOVEN, “Unidroit Convention on International Factoring and Its Implementation in French Law and Belgian Law”, *RDAl/IBLJ* 1996, n° 7, 844 - 855.

¹³⁷ I. GLINAVOS, *An Introduction to International Factoring & Project Finance*, onuitg., MPRA Paper, University of Kent, 2002, 9 en http://mpra.ub.uni-muenchen.de/854/1/MPRA_paper_854.pdf; F.R. SALINGER, *Factoring, law and practice*, London, Sweet and Maxwell, 1991, 271.

¹³⁸ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

het Frans: CNUDCI) te vermelden om een internationale conventie te ontwerpen betreffende de financiering via overdracht van schuldvorderingen. Het project van de Conventie van UNCITRAL over de cessie van schuldvordering in internationale handel is een ambitieuzer project dan die van Ottawa. Ook het toepassingsgebied is omvangrijker, aangezien het zich uitstrekt tot alle vormen van cessie van schuldvorderingen ter financiering. Dit omvat niet alleen de factoring zoals hier besproken, maar ook permanente kredietmechanismes, consumptiekrediet, etc....¹³⁹ Deze conventie zal dus ook de factoring betreffen, maar zal volgens artikel 38.2 van de Conventie voorrang hebben op de Unidroit Conventie over internationale factoring, zonder in het gedrang te komen met de oplossingen geboden door de Ottawa Conventie wat betreft de rechten en plichten van de schuldenaar, wanneer die niet behandeld worden door de UNCITRAL Conventie.^{140 141}

De “Conventie van de Verenigde Naties over de overdracht van schuldvordering in de internationale handel”¹⁴² werd aangenomen op 12 december 2001 door de Algemene Vergadering.¹⁴³ Zij heeft als voornaamste doelstelling de juridische hinderpalen voor internationale financiering uit de weg te ruimen, de kosten aan internationale financieringsmiddelen te verlagen, de interne wetgevingen te harmoniseren op bepaalde punten, de veiligheid en voorzienbaarheid wat betreft de toepasbare wet te vergroten en ten laatste verder de harmonisatie te vergemakkelijken van de interne wetgevingen door een regime van positief recht te voorzien met voorrangregels, waarbij aan de Staten de vrije keuze is gelaten om die toe te passen.¹⁴⁴

¹³⁹ M. FONTAINE, “Harmoniser le régime de la transmission des obligations”, in *Liber Amicorum Jacques Herbots*, Deurne, Kluwer, 2002, 131 – 146.

¹⁴⁰ Artikel 38.2, UNCITRAL- Verdrag inzake cessie van vorderingen in internationale handel van 12 december 2001 (www.uncitral.org/pdf/french/texts/payments/receivables/ctc-assignment-convention-f.pdf); E. DIRIX en H.C. SIGMAN, “The United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade – A Comparative Analysis from the Belgian and United States Perspective”, *Bank.Fin.R.* 4/2002, 215.

¹⁴¹ Voor een uitgebreide vergelijking tussen de Uncitral-Conventie en de Unidroit-Conventie, zie ook: I. GLINAVOS, *An Introduction to International Factoring & Project Finance*, onuitg., MPRA Paper, University of Kent, 2002, 32 p. en http://mpra.ub.uni-muenchen.de/854/1/MPRA_paper_854.pdf.

¹⁴² In het Engels: The United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade.

¹⁴³ Resolutie 56/81 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (12 december 2001), *UN Doc. A/RES/56/81* (2001).

¹⁴⁴ www.uncitral.org: Voor een uitgebreide rechtsvergelijking vanuit Belgisch en Verenigde Staten perspectief, zie: E. DIRIX en H.C. SIGMAN, “The United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade – A Comparative Analysis from the Belgian and United States Perspective”, *Bank.Fin.R.* 4/2002, 204 – 215.

4. CONCLUSIE

Internationale factoring is een methode van financiering die noodzakelijk blijkt om de internationale handel te bevorderen. Toch blijkt factoring belemmerd te zijn door de verschillen in de verschillende rechtsgebieden en het gebrek aan duidelijke voorrangsregels.

De Conventie van Ottawa is duidelijk een stap in de goede richting om internationale factoring als financieringsmiddel toegankelijker en effectiever te maken. Toch hebben de auteurs van de Unidroit Conventie ervoor gekozen geen rigoureuze oplossing op te leggen aan de partijen van de internationale factoring. Ze laat eerder een begin van harmonisatie toe, maar beschermt het contract wel van mogelijke ongeldigheden die het volgens nationale rechtsregels zou kunnen raken (“*safeguarded area*”).¹⁴⁵ Moest zij echter geopteerd hebben om harde oplossingen op te dringen, dan waren vele Staten nog meer terughoudend geweest om de Conventie te ondertekenen. Daarom ook heeft de Conventie bewust gekozen om een aantal zaken ter zijde te laten, dit om de speelruimte van het bedrijfsleven niet teveel in te perken en ook om de aanvaardbaarheid van de Conventie niet nodeloos in het gedrang te brengen.¹⁴⁶ De Conventie getuigt dus van soepelheid en respecteert de wilsautonomie van de partijen.¹⁴⁷

Toch zijn er dankzij de Conventie nu juridische gunstige voorwaarden gecreëerd opdat de actoren van de economische wereld hun handelsovereenkomsten kunnen schikken volgens het best mogelijk mechanisme.¹⁴⁸ Het is desgevallend noodzakelijk dat de landen die weigeren de Conventie van Ottawa te ratificeren de negatieve impact daarvan begrijpen voor hun imago en de impliciete sancties die erop volgen door de internationale publieke opinie. Voorspoedig kijken we toe hoe de procedures tot goedkeuring ook in andere landen verder vorderen, zoals Finland die overweegt toe te treden en Zweden die de Conventie wil bekrachtigen. Bovendien wordt in Canada en in Australië verder overleg gepleegd.¹⁴⁹ Volgende mijlpaal om internationale handel verder te ontwikkelen is dat de

¹⁴⁵ U. BRINK, “New German Legislation Opens Door to Ratification of UNIDROIT Factoring Convention”, *RDU* 1998, 774; B. CASSANDRO SULPASSO, “L’affacturage à l’exportation : une règle uniforme est-elle possible ?”, *RTD com.* 1984, 649; M. TORSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAl/IBLJ* 2000, 44,49 en 53.

¹⁴⁶ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

¹⁴⁷ M. TORSELLO, “The relationship between the parties to the factoring contract according to the 1988 Unidroit Convention on International Factoring”, *RDAl/IBLJ* 2000, 53.

¹⁴⁸ P. RAIMONDO, “Vers une uniformisation des règles applicables à l’affacturage international ?”, *La lettre du Droit du Commerce International* 2002, n°12, 3 – 8 en <http://membres.multimania.fr/dessdci/num12.pdf>.

¹⁴⁹ Wetsontwerp houdende instemming met de Unidroit-Overeenkomst inzake de internationale factoring, gedaan te Ottawa op 28 mei 1988, *Parl.St.* Senaat, 2008-09, nr. 4-1158/1.

andere Europese landen, vooral het Verenigd Koninkrijk, alsook de Verenigde Staten de Conventie bekrachtigen.¹⁵⁰ Want indien de Conventie in werking treedt in een groot aantal landen, dan kan de Conventie een werkelijke impact hebben op internationale handel omdat het belangrijke belemmeringen in internationale factoring uit de weg ruimt.

¹⁵⁰ U. BRINK, “New German Legislation Opens Door to Ratification of UNIDROIT Factoring Convention”, *RDU* 1998, 774.